

KOMISIA EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV

Brusel, 01.06.2004
KOM(2004) 394 v konečnom znení

PRACOVNÝ DOKUMENT KOMISIE

**Integrovanie enviromentálneho hľadiska do ostatných oblastí politík – hodnotenie
výsledkov cardiffského procesu**

1. Úvod

Toto hodnotenie výsledkov enviromentálnej integrácie je následným opatrením jarného zasadnutia Európskej rady v roku 2003, ktoré "vzalo na vedomie zámer Rady uskutočniť ročné hodnotenie výsledkov cardiffského procesu v oblasti enviromentálnej integrácie a vykonať pravidelné preskúmanie politiky životného prostredia a podávať o nej pravidelne správy tak, aby výsledky mohli byť od roku 2004 zohľadnené pri tvorbe jej budúcich jarných správ."¹ Toto hodnotenie výsledkov dopĺňa Správu o preskúmaní politiky životného prostredia² prijatú v decembri 2003 a malo by sa chápať v kontexte informácií prezentovaných v správe o preskúmaní.

Princíp enviromentálnej integrácie vychádza zo skutočnosti, že samotná enviromentálna politika ako taká nemôže dosiahnuť v oblasti životného prostredia zlepšenie, ktoré je potrebné ako súčasť trvalo udržateľného rozvoja. Zmeny potrebné na dosiahnutie zníženia negatívnych dopadov na životné prostredie spôsobených vysokou koncentráciou rybolovu, poľnohospodárstva, dopravy, energetiky a iných oblastí s cieľom dosiahnutia trvalo udržateľného rozvoja, môžu byť dosiahnuté iba integráciou enviromentálneho hľadiska do týchto sektorov.

Dôležitosť enviromentálnej integrácie na úrovni EÚ je zahrnutá v článku 6 Zmluvy o ES, podľa ktorého „požiadavky ochrany životného prostredia musia byť začlenené do vymedzenia a uskutočňovania politik Spoločenstva (...), a to predovšetkým s ohľadom na podporu trvalo udržateľného rozvoja“.³ Inštitucionálnym stimulom pre enviromentálnu integráciu bol tzv. cardiffský proces, ktorý Európska rada naštartovala v roku 1998 a žiadala od rozličných zoskupení Rady, aby vypracovali príslušné stratégie.

Stratégia trvalo udržateľného rozvoja EÚ (EU SDS), ktorá bola prijatá v Gothenburgu v roku 2001, pokročila o krok ďalej, vyžadujúc popri ekonomických a sociálnych zámeroch súčasné sledovanie prioritných enviromentálnych cieľov a enviromentálnej integrácie. Táto stratégia predpokladá dlhodobú víziu, ktorá zahŕňa kombináciu dynamickej ekonomiky a sociálnej súdržnosti s vysokými štandardmi v oblasti životného prostredia. Toto si vyžaduje obnovený dôraz na súdržnosť a integráciu politik tak, ako bolo podčiarknuté v záveroch Európskej rady z roku 2001, kedy bola prijatá stratégia trvalo udržateľného rozvoja, v ktorej je Rada vyzvaná, aby *„finalizovala a širšie rozvinula stratégie na zohľadnenie hľadiska životného prostredia do všetkých dôležitých oblastí politik Spoločenstva so zámerom ich čo možno najskoršej implementácie“ a má to realizovať tak, že „významné ciele vytýčené v nadchádzajúcom šiestom akčnom programe životného prostredia a stratégia trvalo udržateľného rozvoja by mali byť zohľadnené“.*

Na úrovni EÚ je holistickejší, dlhodobý prístup stratégie enviromentálnej integrácie do sektorov doplnený o rozšírený nástroj hodnotenia vplyvov na životné prostredie určený na

¹ Odsek 58, závery predsedníctva, zasadnutie Európskej rady v Bruseli, 20-21. marec 2003.

² KOM(2003)745, 3. december 2003.

³ Dôležitosť integrácie bola opätovne zdôraznená v návrhu ústavnej zmluvy navrhutej Konventom o budúcnosti Európy 18. júla 2003 (články II-37 a III-4). - pozri <http://european-convention.eu.int/DraftTreaty.asp?lang=EN>

použitie pri navrhovaní opatrení a podnetov v jednotlivých oblastiach.⁴ Obidva nástroje sú kľúčom k vytvoreniu správnej rovnováhy medzi tromi piliérmi trvalo udržateľného rozvoja, a tým k dosiahnutiu vyššej úrovne enviromentálnej integrácie.

Procesy uskutočnené za posledných pár rokov viedli k enviromentálnemu zlepšeniu vo viacerých sektoroch. Avšak tempo rozvoja hlbšej enviromentálnej integrácie by sa posilnilo, keby sa záväzky posledných piatich rokov implementovali vo všetkých sektoroch. Bude to ťažký proces: keďže „ľahko dostupné ovocie“ integrácie už bolo obrané, pre ďalšie úsilie zvrátiť pretrvávajúce neudržateľné trendy bude potrebné zvýšiť pozornosť na štrukturálne reformy, čo môže vytvárať napätie medzi etablovanými záujmovými skupinami príslušných sektorov. Navyše je potrebné vyvíjať aktivitu aj na národnej úrovni, aby sa mohli splniť záväzky prijaté na úrovni Únie, keďže kompetencie Spoločenstva sú v mnohých smeroch obmedzené.

Hodnotenie stanovuje najprv rámec enviromentálnej integrácie na úrovni EÚ od začiatku cardiffského procesu v roku 1998. Potom prezentuje komplexný prehľad úrovne enviromentálnej integrácie v sektoroch, v ktorých sa vyžaduje vytvorenie integračnej stratégie. Na koniec dospieva k záverom smerujúcim k posilneniu enviromentálnej integrácie na úrovni EÚ. Sú v nich zdôraznené prioritné činnosti ako urýchlenie implementácie cardiffského procesu a jeho podpora doplnkovými aktivitami na národnej úrovni a úrovni Spoločenstva, najmä prispôbením sa a budovaním na už existujúcich postupoch v oblasti životného prostredia a hľadaním výhodných riešení pre všetky zúčastnené strany.

⁴

Hodnotenie vplyvov na životné prostredie a strategické hodnotenie životného prostredia sú ďalšími nástrojmi na podporu enviromentálnej integrácie na národnej a regionálnej úrovni (pre projekty, plány a programy)

2. ZÁVER

Zatiaľ čo hodnotenie hovorí o pozitívnych výsledkoch cardiffského procesu, ako v prehlbovaní enviromentálnej integrácie, tak aj v konkrétnych prípadoch zlepšenia v niektorých sektoroch, poukazuje aj na niekoľko slabých miest v jeho implementácii. Medzi iným zdôrazňuje potrebu zlepšenia konzistencie stratégií vo všetkých zoskupeniach Rady a kladenia väčšieho dôrazu na dobrý postup pokiaľ ide o obsah a implementáciu. Rovnako poukazuje na niekoľko opatrení na národných úrovniach a úrovni Spoločenstva s cieľom podporiť jednotlivé zoskupenia Rady v rámci cardiffského procesu v ich úsilí zohľadniť enviromentálne hľadisko v ich politikách a pomôcť dosiahnuť čo najväčší osov z daného úsilia konkrétnymi zlepšeniami v oblasti životného prostredia. Ďalšie úsilie je tiež potrebné vyvinúť na národných úrovniach s cieľom úplnej implementácie rozhodnutí prijatých na úrovni Spoločenstva.

Zatiaľ čo trvale udržateľný rozvoj zahŕňa vzájomné posilňovanie medzi ekonomickou, sociálnou a enviromentálnou oblasťou, enviromentálna integrácia si vyžaduje zvýšenú pozornosť a politickú podporu na najvyššej úrovni. Mala by sa stať jedným z riadnych bodov programu jarného zasadnutia Európskej rady. V tomto ohľade a v súlade so závermi zasadnutia predsedníctva Európskej rady z marca 2003 bude Európska komisia **každoročne hodnotiť enviromentálnu integráciu** ako doplnok ku Správe o preskúmaní stavu enviromentálnej politiky, ktorá bude začlenená do jarnej správy Komisie a diskusie jarného zasadnutia Európskej rady.

Tiež by sa mali využiť budúce možnosti silnejšej podpory enviromentálnej integrácie:

- **Správa o preskúmaní stratégie trvalo udržateľného rozvoja plánovaná na obdobie rokov 2004-2005** bude hodnotiť pokrok dosiahnutý od roku 2001 a určí prioritné aktivity s cieľom zabezpečenia plnenia záväzkov. Tak bude EÚ môcť presne určiť, kde sa na úrovni EÚ nachádzajú nedostatky, ktoré bránia úsiliu EÚ tlmieť trvalo neudržateľné trendy v oblasti životného prostredia a dať konkrétne návrhy na ich riešenia.
- **Správa o strednodobom plnení lisabonskej stratégie v roku 2005** ponúkne ďalšiu možnosť preskúmania, ako by sa enviromentálna integrácia a rast ekonomiky a zamestnanosti mohli navzájom pozitívne podporiť.
- Dôraz Komisie kladený na trvalo udržateľný rozvoj v jej Oznámení **o finančných perspektívach** (od roku 2007)⁵ ešte viac posilní enviromentálnu integráciu, najmä v politikách poľnohospodárstva a regiónov. Prijatie návrhu Komisie z roku 2004 ohľadom štrukturálnych a kohéznych fondov na obdobie po roku 2006, ktorý stanovuje nové usmernenia, poskytne možnosť lepšej integrácie enviromentálnych, ekonomických a sociálnych piliérov trvalo udržateľného rozvoja do kohéznej politiky.

Enviromentálna integrácia je kľúčovou podmienkou napredovania k trvalo udržateľnému rozvoju. Vyžaduje si spoľahlivú a stálu oddanosť všetkých sektorov politik na všetkých úrovniach riadenia v Únii.

⁵ Pozri Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu a Rade, Legislatívny a pracovný program Komisie na rok 2004, KOM(2003)645 konečná verzia z 29. októbra 2003 (s. 5).